

Meer pluknatuur voor jeugd en allochtonen

Stichting wil struintuinen en smulbossen om interesse voor natuur te behouden

Het idee voor een smulbos, ter verbetering van de multiculturele samenleving, wekte afgelopen april veel ophef. De bedenkers zijn sindsdien aan het planten geslagen.

Door onze redacteur
ARJEN SCHREUDER

BEEK, 29 OKT. „Proef eens van deze mispel”, zegt Thomas van Slobbe, directeur van de stichting wAarde tijdens een wandeling over de Duivelsberg in het Gelderse Beek. Er zijn kastanjes, beukennotjes en hazelnoten. In vlechthekken hangen rozenbottels, bramen, sleedoornbessen en de giftige kardinaalsmuts. Langs een pad staan wilde appels en peren. In een weiland rusten Schotse hooglanders tussen reuzenboleten. „Op dit bankje zaten onlangs zeven kinderen een mand bessen te eten”, vertelt Van Slobbe opgetogen.

Een half jaar geleden deed de stichting

wAarde een voorstel om meer allochtonen te betrekken bij de Nederlandse natuur: plant „smulbossen” waar mensen die natuur doorgaans saai vinden zich te goed kunnen doen. Een heftige discussie in de media volgde. „Het was voor het eerst dat de natuurbeweging een concreet voorstel deed ter bevordering van de multiculturele samenleving”, aldus Van Slobbe.

Nu, een half jaar later, blijkt wAarde onverstoort te hebben doorgewerkt aan het voornemen om het Nederlandse landschap „lekkerder” te maken. Op de Duivelsberg is een keur aan vruchtboomen geplant. Ook elders in Nederland verrijst „pluknatuur”. Van Slobbe heeft zesduizend eetbare planten over heel Nederland neergezet. In het centrum van Nijmegen is op aandringen van wAarde een smulplantsoen ingericht met bessen, frambozen, appels, peren, pruimen en walnoten. Arnhem overweegt een struintuin in te richten. In het Friese Noordwolve komt binnenkort levend meubilair, bomen die groeien in de vorm van

stoelen, omringd door bessenstruiken.

Grotere organisaties zien de smulbossen als een welkome aanvulling op hun programma's om meer „beleving” in het landschap te brengen. Het Gelders Landschap wil oude bongerds openstellen voor plukkend publiek. Van Slobbe: „Het is een proces dat zichzelf genereert. Over tien jaar vindt iedereen het doodnormaal.”

Een beetje geschrokken van de ophef was stichting wAarde wel. „Je noemt het woord 'allochtoon' en je krijgt gedoe in de pers”, analyseert Van Slobbe nu. „We hebben ook veel e-mail gekregen, dat we allochtonen niet in onze bossen moesten toelaten. Of dat het juist een heel goed idee was. Of dat we de allochtonen niet mochten bevoogden.”

Van Slobbe schudt vanuit Beek regelmatig het bed der natuurbeheerders op met concrete projecten. Zo bedacht hij het plan om bomen voor koeien te planten, een groot succes waaraan veel stadsbewoners hebben deelgenomen. Onlangs opende hij een maatschappelijk debat

over de Hollandse bestemmingsdrift door zelf een „lege plek” te omheinen. Van Slobbe is ook de man achter de revival van de vlechthekken die nu in veel natuurgebieden verrijzen en in menig tuincentrum te koop worden aangeboden. Maar niet eerder kreeg hij zoveel reacties als op het smulbos.

Achterliggende gedachte van het smulbos is de natuur „terug te geven aan de samenleving”, aldus Van Slobbe. „De afgelopen jaren hebben deskundigen zich sluipenderwijs meester gemaakt van de natuur. De regelgever viert hoogtij. Vroeger liep ik met mijn vriendin geregeld 's nachts in de bossen. Nu mag dat niet meer. Het stikt van de regels.”

We hebben, zegt Van Slobbe, de „frisse blik” van twee groepen „nieuwe Nederlanders” nodig gehad – allochtonen en jongeren – om erop te wijzen hoezeer het natuurbehoud is „doorgesloten”. Van Slobbe: „We hebben uitgebreid onderzoek gedaan. Jongeren vinden de natuur saai omdat er niets te beleven valt. En allochtonen vinden het merkwaardig dat je

niet eens kastanjes mag rapen, bessen plukken of met elkaar picknicken.”

Zij wijzen erop hoezeer Nederlanders hun eigen traditie hebben verkwanseld om „op je verjaardag een taart te krijgen van kastanjes die je zelf had geraapt”.

Kastanjabomen worden op de Veluwe tegenwoordig weggehaald omdat wandelaars ervoor van de paden afwijken. Bosvruchten zijn het monopolie van de middenstand geworden. De kennis sijpelt weg. „Er zijn veel mensen die niet weten hoe je kastanjes moet poffen.”

Dat er meer belevingsnatuur, struintuinen en smulbossen komen, zegt Van Slobbe, staat vast. Wel moet er een debat op gang komen waar smulbossen verboden zijn. Van Slobbe benadrukt dat smullers moeten wegblijven van „rustplaatsen voor het wild” en ook van waardevolle landschappen, „zoals de voedselarme graslanden van de Drentse Aa” of „orchideeënweiden zoals bij Groesbeek”. Een aantal andere natuurgebieden kan wel een recreatief stootje hebben. Langs paden en in bermen kan naar

hartelust geplant worden.

Van Slobbe kent de groeperingen die waarschuwen voor verstoring van de natuur. „Veel mycologen vinden dat niet iedereen paddestoelen moet plukken, want straks wordt dat op bestelling voor restaurants gedaan en dan blijft er niets over.”

Van Slobbe begrijpt die vrees, „maar dat is geen reden om de samenleving als geheel het genot van eetbare natuur te ontzeggen”.

En toch. Moet de natuur in Nederland niet juist worden afgesloten ter bescherming tegen de verwoestende mens? „Niet ieder gebied”, zegt Van Slobbe. „Ten eerste is de natuur te gezond om de balancerende werking ervan te onthouden aan de samenleving. Natuur werkt beter tegen stress dan een pilletje. Bovendien zal het draagvlak voor natuurbehoud veel kleiner zijn als de natuur niet toegankelijk is. Dat gebrek aan draagvlak zal uiteindelijk leiden tot de vernietiging van alle natuur, door steeds weer een nieuwe Betuwelijng door het landschap te jagen.”